

De obsessies van Sunny Bergman

Documentairemaker Sunny Bergman bevond zich met haar film *Beperkt houdbaar* een jaar lang in het oog van de storm. De golf van media-aandacht die haar **feministische aanklacht** veroorzaakte smaakte bitterzoet.

DOOR MINOU OP DEN VELDE

VEEL documentairemakers kunnen alleen maar *dromen* van het maatschappelijke debat dat in 2007 losbarstte na de film *Beperkt houdbaar*, waarin Sunny Bergman (36) de hedendaagse schoonheidscultus ontleeft. De kijker die voordien nog nooit van een schaamlipcorrectie had gehoord weet inmiddels haarfijn welke diepgewortelde onzekerheid vrouwen tot ingrepen als deze doet besluiten, en hoe tijdschriften, cosmeticamerken en medisch specialisten daar munt uit slaan. Onvergetelijk is de scène waarin Bergmans lichaam door een plastisch chirurg ongezouten becommentarieerd wordt, en haar bedremmelde gezicht als hij vervolgens vertelt voor hoeveel tienduizenden dollars hij haar *the playboy look* wil aanmeten. De Amerikaanse specialist liet zijn advocaat onlangs contact met haar opnemen, vertelt de maakster. 'Ik denk dat hij me wil *suen*. Een collega uit Nederland had hem verteld dat hij nogal negatief was overgekomen. Ik maak me geen zorgen, want hij heeft schriftelijk ingestemd met de opnames.'

Denkaholic

Beperkt houdbaar heeft volgens Bergman wellicht de tijdgeest beïnvloed. 'Programma's als *Make me beautiful* zie je nu minder op televisie. En de ambivalentie van vrouwen ten opzichte van hun uiterlijk wordt niet meer als gezeur afgedaan. Zeven jaar geleden probeerde ik ook al films met vrouwenonderwerpen te slijten, maar de mannelijke eindredacteuren bij de VPRO vonden feminisme toen passé – heel frustrerend.'

Voor haar succes heeft Bergman een hoge prijs betaald. Al een half jaar zit ze 'noodgedwongen ziek thuis' – overspannen geworden door de plotselinge media-aandacht. Toch is ze begonnen aan een boek over de thematiek van de film, en broedt ze op plannen voor een nieuwe documentaire. 'Ik ben een soort denkaholic, de ideeën blijven komen. Gisteren zag ik op de pont hoe meisjes volleerd stonden te poseren voor elkaars mobiele telefoon. En dan schiet me meteen het essay van Joost Zwagerman te binnen waarin hij schrijft over de postmense-lijke mens die voortdurend bezig is zichzelf een media-imago aan te meten. Zoiets wil ik

Margôt Ros
(*Toren C.*)

'De **VPRO** zei tegen ons toen we met het plan voor *Toren C.* kwamen: maak gewoon wat jullie bijzonder vinden. Er heerst geen angst dat kijkers zullen worden weggejaagd, of een gevoel dat dingen verboden zouden moeten worden in verband met de uitstraling van de omroep. Zodoende konden we rustig een scène opnemen waarin een vrouw een telefoon in haar vagina duwt en vervolgens gebeld wordt door haar moeder. Kortom: we kregen *carte blanche* en dat hebben we ervaren we als een enorme rijkdom.'

dan meteen in mijn boek zetten.'

Ook de camera lokt weer. 'Ik ben gevraagd om foto's te maken voor een liefdadigheidsveiling met BN'ers. Het thema is *Women in control*, en de opbrengst van alle foto's gaat naar microkredieten voor vrouwen. Het lijkt me boeiend om daar te filmen. Het wordt namelijk een soort veiling van roem, want wie het bekendst is haalt de grootste opbrengst. Aan Daphne Bunskoek en Sophie Hilbrand wil ik vragen hoe beroemd ze mij vinden en wat zij doen voor hun status, en wat het allemaal oplevert. Het is een interessant onderwerp, omdat het iets zegt over de samenleving – namelijk dat je publiek persoon door de huidige sterrencultus steeds meer tot een karikatuur verwordt.' Bergman groeide op zonder televisie. 'Mijn ouders vonden het gezonder als je jezelf vermaakte.' Toch meldde ze zich als jonge twintiger aan bij de VPRO. 'Ik dacht: daar werken heel leuke mensen die kunstzinnige, kritische en intellectuele programma's maken – dat wil ik ook.'

Eric Corton
(*3VOOR12 Radio*)

'Van de **VPRO** zie ik als vader veel jeugdtelevisie. *Taxi van Palem* is een ongehooflijk goed gemaakte serie. Maar ik liet mijn zoon en dochter ook graag kijken naar *Vreemde E.E.N.D.*. Daarin vertelde bijvoorbeeld een transgender meisje over haar lichaam – zo simpel, helder en verhelderend. Zo'n programma vind ik heel belangrijk, want buiten het feit dat ik zelf mijn kinderen probeer op te voeden met een brede visie op de wereld is het leuk als de televisie dat ook doet. Het aangename met het nuttige verenigen, daar is de VPRO jeugdtelevisie altijd heel goed in.'

Ze begon bij het nieuwsprogramma *Middageditie*, waar het vooral hard aanpakken bleek. 'Als 23-jarige verslaggever mocht ik naar Rwanda. Dat was een van de heftigste weken uit mijn leven. Het was een jaar na de genocide en in het hotel zat het bloed nog aan de muren en er lagen nog lijken. Gehuild heb ik niet. We gingen juist heel veel drinken en lol trappen 's avonds, als een soort ontlasting.' Daarna volgde *Veldpost*, een sociaal bewogen serie over hoe arme Nederlanders proberen te overleven. 'Daar vond ik echt mijn draai. Voor die tijd voelde ik me altijd een indringer als ik bij mensen thuiskwam. Ik vond dat ik situaties onnatuurlijk maakte met mijn voorbereide vragen en lampen, om vervolgens van die mensen te verwachten dat ze zich tussen al die apparatuur heel natuurlijk gedroegen. Van Frans Bromet leerde ik dat het allemaal anders moest. Dat je wel je thematiek vooraf moest bepalen, maar dat je het vervolgens vooral spontaan moest draaien zonder in te grijpen, want dan was het pas echt.' Jongerenprogramma *Waskracht!* was Bergman's volgende halte. 'Het was een geweldige tijd van nachten doorhalen en blowen in de montagekamer met een grote groep creatieve geesten. Aan *formats* deden we niet. Er was iemand die naakt filmde, en twee anderen interviewden hun gasten zingend. Die ruimte bestaat nu niet meer op televisie, dat je gewoon mag maken wat je wilt.'

Woordvoeder

Bergmans focus is de laatste jaren veranderd, van het leed in de wereld naar haar persoonlijke obsessies. In 2005 registreerde ze haar zoektocht naar een goede gemengde school voor haar kinderen in het gesegregeerde Amsterdam. En *Beperkt houdbaar* begint met de ontwapenende vraag waarom bouwvakkers niet meer naar haar fluiten. Ben ik nog wel aantrekkelijk?, vraagt ze zich af. En wie bepaalt eigenlijk wat schoonheid is? Bergman: 'Door die film werd ik in één klap een serieuze woordvoerder van de nieuwe feministische stroming. Tegelijkertijd merkte ik hoe kwetsbaar ik werd – iedereen had ineens een mening over me. Mijn doel is de afgelopen jaren veranderd. Ik begon heel idealistisch met het plan om de wereld te veranderen maar raakte gedesillusionerd toen dat niet lukte. Vervolgens ging ik persoonlijkere films maken en ontdekte dat je wél iets kunt veranderen, door het maatschappelijke debat aan te zwengelen. Maar inmiddels heb ik me gerealiseerd dat het echte actievoeren mij vaak te eendimensionaal is. Je blik vernauwt als je vecht voor één zaak. Als filmmaker ben ik uiteindelijk het liefst een cultuuranalyticus, die met enige afstand de wereld beschouwt.'